

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De confessione quidditate. Quæstio 7.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

natuꝛa. Et quia Ecclesia fundatur in fide & in sacra-
mentis, idẽ ad ministros Ecclesiæ nouos articulos fi-
dei edere, aut editos remouere, aut noua sacra-
menta instituire, aut instituta remouere, non pertinet.
Sed hoc est potestatis excellentiæ, quæ soli debetur
Christo, qui est Ecclesiæ fundamentum. Et idẽ sicut
Papa non potest dispensare, vt aliquis sine Baptismo
saluetur: ita nec quod saluetur sine confessione, secũ-
dam quod obligat ex ipsa vi sacramenti. Sed potest
dispensare in confessione, secundum quod obligat
ex præcepto ecclesiæ, vt possit aliquis diutius confes-
sionem differre, quàm ab ecclesia institutum sit.

Ad primum ergo dicendum, quod præcepta iuris
diuini non minus obligant, quàm præcepta iuris natu-
ralis. Vnde sicut non potest dispensari in iure natura-
li, ita nec in iure positiuo diuino.

Ad secundum dicendum, quod præceptum de con-
fessione non est ab homine primo institutum, quam-
uis sit à Iacobo * promulgatum: sed à Deo institutio-
nem habuit, quamuis expressa ipsius institutio non
legatur. Tamen quædam præfiguratio ipsius inueni-
tur; & in hoc quod Ioanni confitebantur peccata
sua, qui Baptismo ipsius ad gratiam Christi præpara-
bantur: & in hoc quod dominus sacerdotibus lepro-
sos transmissit, qui quamuis non essent noui Testamẽ-
ti sacerdotes, tamen in eis noui Testamenti sacerdo-
cium significabatur.

* Ias. 5.

Mat. 3. et
Matth. 7
Maty. 8.
Heb. 7.

Q V Æ S T. VII.

De quidditate confessionis, in tres articulos diuisa.

Deinde considerandum est de quidditate confes-
sionis.

Et circa hoc quærentur tria.

Primo, vtum Augustinus * conuenienter definiat
confessionem ?

* loco iã
citando.

Secundo, vtum confessio sit actus virtutis ?

Tertio, vtum confessio sit actus poenitentia vir-
tutis ?

A R.

Vtrum Augustinus conuenienter definiat confessionem?

25
Tho. ubi
sup. ar. 2.
q. 1. &
seq.
* ex lib.
de vera
& falsa
pœnit. e.
10. 10. 4.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod Augustinus * inuenienter definiat confessionem, dicens, Confessio est per quam morbus latentis veniæ aperitur. Morbus enim contra quem confessio ordinatur, peccatum est. Sed peccatum aliquando apertum. Ergo non debuit dicere morbum latentem esse, cuius confessio est medicina.

¶ 2 Præterea, Principium pœnitentiæ est timor. Sed confessio est pars pœnitentiæ. Ergo non debet pro essentia confessionis ponere spem, sed magis timorem.

¶ 3 Præterea, Illud quod sub sigillo ponitur, aperitur, sed magis clauditur. Sed peccatum, quod quis confitetur, sub sigillo confessionis ponitur. Ergo non aperitur in confessione peccatum, sed magis clauditur.

¶ 4 Præterea, Inueniuntur aliæ quædam definitiones ab ista differentes. Greg. * enim dicit confessionem esse peccatorum detestatio, & ruptio verborum. Quidam verò dicunt, quod confessio est confessio a sacerdote legitima peccatorum declaratio. Quædam autem dicunt sic: Confessio est sacramentalis de peccatis accusatio, ex erubescencia, & per clauis ecclesiæ satisfactoria, obligans ad peragendam pœnitentiam iniunctam. Ergo videtur, quod præfata definitio, cum non omnia contineat, quæ continentur, insufficientis sit.

RESPONDEO dicendum, quod in actu confessionis plura consideranda occurrunt. Primo, ipsa instantia actus siue genus eius, quod est manifestatio peccati. Secundo, de quo fiat, scilicet de peccato. Tertio, cui fiat, scilicet sacerdoti. Quarto, effectus eius, scilicet spes veniæ. Quinto, effectus eius, scilicet liberatio a peccato, & obligatio ad aliam partem exoluendam. In prima ergo definitione

* hom. 40
in Euāg.
non longè
à princ.

gult. * tangitur, & substantia actus, in apertione: & de quo fit confessio, cum dicitur morbus latens: & causa, in spe veniæ. & in alijs definitionibus * tanguntur aliqua de illis quinque assignatis, vt cuilibet inspicienti patet.

* posita
in arg. 1.
* in arg.
4. posuis.

Ad primum ergo dicendum, quod quamuis sacerdos aliquando sciat eius peccatum vt homo, non tamen scit vt Christi Vicarius. Sicut etiam iudex aliquando scit aliquid vt homo, quod nescit vt iudex: & quantum ad hoc, per confessionem aperitur. Vel dicendum, quod quamuis actus exterior in aperto sit, actus tamen interior qui principium est actus exterioris, in occulto est: & ideo oportet quod per confessionem aperiat.

Ad secundum dicendum, quod confessio presupponit charitatem, qua quis viuus efficitur, vt in littera * dicitur: Contritio autem est in qua datur charitas. Timor autem seruilis qui est sine spe, est praeuius ad charitatem. Sed habens charitatem magis mouetur ex spe, quam ex timore: & ideo causa confessionis ponitur potius spes, quam timor.

* lib. 4.
Sent. dist.
18. §. D.

Ad tertium dicendum, quod peccatum in qualibet confessione aperitur sacerdoti, & clauditur alijs, confessionis sigillo.

Ad quartum dicendum, quod non oportet in qualibet definitione omnia tangere, quae ad rem definitam concurrunt: & ideo inueniuntur quaedam definitiones siue assignationes, datae penes vnam causam, quaedam penes aliam.

ARTIC. II.

Verum confessio sit actus virtutis?

26

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod confessio non sit actus virtutis. Omnis enim actus virtutis est de iure naturali: quia ad virtutes apti sumus à natura, vt Phil. dicit in 2. Eth. * Sed confessio non est de iure naturali. Ergo non est actus virtutis. Præterea, Actus virtutis magis conuenire potest innocenti quam ei qui peccauit. Sed confessio pecca-

* paulo à
principio
lib. 2.

peccati de qua loquimur, non potest innocen-
uenire. Ergo non est actus virtutis.

¶ 3 Præterea, Gratia, quæ est in sacra-
aliquo modo differt à gratia, quæ est in
ribus & donis. Sed confessio est pars sacramen-
go non est actus virtutis.

SED contra. Præcepta legis sunt de actibus
tum. Sed confessio cadit sub præcepto. Ergo est
virtutis.

¶ Præterea, Non meremur, nisi actibus virtutis
Sed confessio est meritoria, quia cœlum aperit
littera Magister * dicit. Ergo videtur, quod sit
virtutis.

*lib. 4. Sct.
d. 17. §.
A. in me-
dio.
innuitur
q. 1. ar. 2.*

RESPONDEO dicendum, quod ad hoc quod
quis actus dicatur virtutis, vt prius dictum est
fieri quod in sui ratione aliquam conditionem
cet, quæ ad virtutem pertineat. Quamuis autem
omnia quæ ad virtutem requiruntur, importet
fio: tamen importat ex suo nomine manifestam
alicuius, quod in conscientia tenet aliquis: sicut
simul in vnum os & cor conueniunt. Si enim quis
quid proferat ore, quod corde non tenet: non est
fessio, sed fictio. Hæc autem conditio ad virtutem
pertinet, vt aliquis ore confiteatur quod corde
& ideo confessio est bonum ex genere, & est
virtutis. Sed tamen potest male fieri, nisi alijs
is circumstantijs vestiatur.

Ad primum ergo dicendum, quod ad confes-
nem modo debito faciendam vt oportet, & quod
oportet, & quando, in generali inclinatur ratio
rali: & secundum hoc confessio est de iure natura-
Sed determinatio circumstantiarum, quando, & ex
modo, & quid confiteri oporteat, & cui; hoc est actus
instituzione iuris diuini in confessione de qua lo-
mur. Et sic patet quod ius naturale inclinatur ad
fessionem, mediante iure diuino, quo circumstan-
determinantur: sicut etiam in omnibus est, quod
de iure positius.

Ad f
obiecu
possit
nocenti
catorum
centi,
Ad t
cramen
tamen s
est inc
quod ex
& sit sa
quod est
Vtr
D t
A sic
illius vir
fionis ef
fiet. Ergo
¶ 2
Sed conf
signata
stantia,
¶ 3
miserico
tia, prop
non est a
¶ 4
de iudici
est. Sed
æterna,
¶ 5
ostendat
¶ 6
¶ 7
S E D

Ad secundum dicendum, quod illius virtutis cuius obiectum est peccatum commissum, quamvis habitum possit innocens habere, tamen actum non habet innocentia permanente; & ideo etiam confessio peccatorum de qua nunc loquimur, non competit innocenti, quamvis sit actus virtutis.

Ad tertium dicendum, quod quamvis gratia sacramentorum & gratia virtutum sit alia, & alia: non tamen sunt contrariae, sed disparatae. Et ideo non est inconueniens, ut idem sit actus virtutis, secundum quod ex libero arbitrio gratia informato procedit: & sit sacramentum, vel pars sacramenti, secundum quod est medicina in remedium peccati ordinata.

ARTIC. III.

Vtrum confessio sit actus poenitentiae virtutis?

27

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod confessio non sit actus poenitentiae virtutis: quia actus illius virtutis est, quae est causa eius. Sed causa confessionis est spes veniae, ut ex definitione inducitur apparet. Ergo videtur, quod sit actus spei, & non poenitentiae.

*ar. i. huius
ius quest.
arg. 1.*

¶ 2 Præterea, Verecundia est pars temperantiae. Sed confessio ex erubescencia operatur, ut ex præsignata definitione apparet. Ergo est actus temperantiae, & non poenitentiae.

*ar. i. huius
ius quest.
arg. 1.*

¶ 3 Præterea, Actus poenitentiae innititur diuinae misericordiae. Sed confessio magis innititur sapientiae, propter veritatem, quae in ipsa esse debet. Ergo confessio est actus poenitentiae.

¶ 4 Præterea, Ad poenitentiam mouet articulus de iudicio, propter timorem, qui poenitentiae origo est. Sed ad confessionem mouet articulus de vita aeterna, quia est propter spem veniae. Ergo non hoc est actus poenitentiae.

¶ 5 Præterea, Ad virtutem veritatis pertinet, ut ostendat se quis talem, qualis est. Sed hoc facit confitentis. Ergo confessio est actus virtutis, quae dicitur veritas, & non poenitentiae.

SED contra, Poenitentia ordinatur ad destructionem

tionem peccati. Sed ad hoc idem ordinatur confessio. Ergo est actus poenitentiae.

RESPONDEO dicendum, quod hoc in virtute considerandum est, quod quando supra obiectum virtutis, additur specialis ratio boni & difficilis, additur specialis virtus: sicut magni sumptus ad magnificentiam pertinent, quamvis communiter sumptus mediocres & donationes pertineat ad liberalitatem.

Ab. 2.c.7. ante mediam. Et lib. 4.c.1. vt patet in secundo & quarto Ethicorum. Et liter est in confessione veri, quæ quamuis ad veritatis virtutem pertineat absolute, tamen secundum aliquam rationem boni additur, ad aliam virtutem pertinet.

cap. 7. par. 2. an. te med. Et idem dicit Philosophus in 4. Ethicorum, quod confessio, quæ fit in iudicijs, non pertinet ad veritatis virtutem, sed magis ad iustitiam.

Similiter confessio beneficiorum Dei in laudem patriæ, non pertinet ad virtutem veritatis, sed ad virtutem patriæ: & ita etiam confessio peccatorum ad remissionem eorum consequendam, non pertinet ad virtutem veritatis, vt quidam dicunt, sed ad virtutem poenitentiae. Imperatiue autem ad virtutes pertinere potest, secundum quod in multis virtutibus trahi potest confessionis actus.

Ad primum ergo dicendum, quod spes est confessionis causa; non sicut eliciens, sed sicut imperans.

Ad secundum dicendum, quod erubescencia in definitione non ponitur quasi causa confessionis, cum magis nata sit impedire confessionis actum, magis quasi concausa ad liberandum a poena, in qua ipsa erubescencia poena quædam est: sicut clausus Ecclesie concausa confessionis ad hoc.

Ad tertium dicendum, quod secundum quod ad adaptationem partes poenitentiae tribus attributionibus adaptari possunt: vt contritio misericordie vel bonitati respondeat, propter dolorem de confessione sapientiae, propter veritatis manifestationem: satisfactio potentiae, propter satisfactionem. Et quia contritio est prima pars poenitentiae.

efficaciam alijs partibus præbens: ideò eodem modo indicatur de tota pœnitentia, sicut de contritione.

Ad quartum dicendum, quòd quia confessio magis ex spe procedit, quam ex timore, vt dictum est *: ideò magis innititur articulo de vita æterna, quam respicit spes, quam articulo de iudicio, quod respicit timor: quamuis pœnitentia ratione contritionis conuerso se habeat.

q. 1. ar. 2.
C. ar. 1.
huius q.
ad 2.

Ad quintum patet solutio ex dictis †.

QVÆST. VIII.

in corp.
art.

De ministro confessionis, in septem articulos diuisa.

Deinde considerandum est de ministro confessionis.

¶ Circa quod quaruntur septem.

¶ Primo, vtrum necessarium sit confiteri sacerdoti?

¶ Secundo, vtrum in aliquo casu liceat alijs quam sacerdotibus confiteri?

¶ Tertio, vtrum extra casum necessitatis possit aliquis non sacerdos confessionem venialium audire?

¶ Quarto, vtrum sit necessarium quòd homo confiteatur proprio sacerdoti?

¶ Quinto, vtrum possit aliquis alteri, quam proprio sacerdoti confiteri ex priuilegio, vel mandato superioris?

¶ Sexto, vtrum pœnitens in extremo vitæ suæ possit absolui à quolibet sacerdote?

¶ Septimo, vtrum pœna temporalis taxari debeat secundum quantitatem culpæ?

ARTIC. I.

Vtrum necessarium sit confiteri sacerdoti?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd non sit necessarium sacerdoti confiteri. Ad confessionem enim non obligamur nisi ex diuina institutione.

Tho. vbi
supra ar.
3. q. 1. C.
seq.

Sed diuina institutio nobis proponitur iacob. 5. Confitemini alterutrum peccata vestra: vbi non fit mentio